

В.І. Кир'ян — автор близько 150 наукових праць, зокрема 2 монографій, 6 авторських свідоцтв і патентів на винаходи. Учений брав активну участь у підготованні 15 нормативних документів для різних галузей промисловості.

Валерій Іванович — лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (2009), нагороджений відзнакою НАН України «За наукові досягнення», почесними

грамотами Президії НАН України та Київського міського голови, орденом «За трудові досягнення» Міжнародного академічного рейтингу «Золота Фортуна», медалями. Йому присвоєно звання «Заслужений діяч науки і техніки України» (2009).

Наукова спільнота, колеги й друзі сердечно вітають В.І. Кир'яна з ювілеєм, зичать йому міцного здоров'я й активного творчого довголіття.

60-річчя члена-кореспондента НАН України В.М. ВАРЮХІНА

Віктор Миколайович Варюхін народився 29 березня 1952 р. у м. Красноармійську Донецької області. У 1974 р. з відзнакою закінчив фізичний факультет Донецького державного університету. Майже вся його наукова діяльність пов'язана з Донецьким фізико-технічним інститутом ім. О.О. Галкіна АН УРСР (тепер ДонФТІ ім. О.О. Галкіна НАН України), де він у 1978 р. закінчив аспірантуру і пройшов шлях від молодшого наукового співробітника до директора інституту (з 1997 р.).

У 1979 р. В.М. Варюхін захистив кандидатську, а в 1990 р. — докторську дисерта-

цію. З 1999 р. він професор зі спеціальності «фізика твердого тіла». У 2009 р. Віктора Миколайовича обрано членом-кореспондентом НАН України.

На посаді директора інституту він створив творчу атмосферу, успішно вирішив багато складних організаційних питань, що забезпечило збереження та зміцнення позицій цієї установи як наукового лідера в Донецькому регіоні.

Наукова діяльність В.М. Варюхіна багатогранна й характеризується органічним поєднанням фундаментальності розв'язуваних актуальних наукових проблем із практичною спрямованістю одержаних результатів. Зокрема, цикл досліджень акустичних властивостей, виконаний В.М. Варюхіним, дозволив виявити індуковані високим тиском структурні зміни та фазові переходи в широкому колі матеріалів, а його результати ввійшли в численні наукові огляди з цієї проблеми. В.М. Варюхін розвинув теорію пластичності структурно неоднорідних матеріалів, яка враховує вплив високого тиску на пластичну релаксацію внутрішніх напружень; дослідив механізми деформації та руйнування пористих сплавів, довівши можливість управління величиною їхньої пористості шляхом обробки тиском.

Значний творчий внесок учений зробив у створення фізичних основ високоазотистих аустенітних сталей. Він запропонував і практично втілює нові перспективні методи одержання з цих сталей виробів із високими фізико-механічними властивостями.

Комплекс робіт, присвячених застосуванню всебічного тиску для структурної модифікації полімерів, дозволив не лише встановити нові ефекти дії тиску, а й запропонувати принципово нові технологічні процеси для одержання виробів із поліпшеними або абсолютно новими властивостями. Серед них — технології одержання різноманітних виробів з ефектом пам'яті форми, зокрема з незворотним збільшенням об'єму; устаткування для переробки полімерів високим тиском тощо.

Під керівництвом В.М. Варюхіна розгорнуто широкомасштабні дослідження нових методів формування нанокристалічних станів у матеріалах, вивчення умов їхньої стабільності. Він заклав основи нового методу створення нанокристалічної структури речовини з використанням інтенсивних пластичних деформацій — гвинтової екструзії. Глибинний підхід до встановлення механізмів наноструктурування та висока значущість отриманих результатів для створення матеріалів із якісно новими властивостями підтверджені контрактами з такими всесвітньо відомими організаціями, як «Los Alamos National Laboratory», «General Electric», «Boeing» (США) та ін. Технологічні розробки, впроваджені на підприємствах України та СНД, довели свою високу ефективність і конкурентоздатність.

Віктор Миколайович відродив традицію проведення в Україні конференції з високих тисків, організатором якої є Донецький фі-

зико-технічний інститут ім. О.О. Галкіна НАН України. З 2000 р. цей науковий форум набув статусу міжнародного і відбувається кожні 2 роки під назвою «Високі тиски. Фундаментальні і прикладні аспекти».

В.М. Варюхін — автор понад 300 наукових праць, зокрема 8 монографій і 27 патентів на винаходи. Значну увагу він приділяє підготовці наукових кадрів. Серед його учнів — 4 доктори і 7 кандидатів наук. У 2008 р. Віктор Миколайович очолює новостворену кафедру «Нанофізика» фізичного факультету Донецького національного університету. В.М. Варюхін — член Бюро Відділення фізики і астрономії НАН України, Бюро Донецького наукового центру НАН і МОН України, міжвідомчої наукової ради з проблеми «Фізика твердого тіла», кількох спеціалізованих учених рад із захисту докторських і кандидатських дисертацій, головний редактор журналу «Фізика и техника высоких давлений».

Наукова діяльність Віктора Миколайовича Варюхіна високо оцінена науковою спільнотою і державою. Він — лауреат премій імені Г.В. Курдюмова (2002 р.) та імені І.М. Францевича НАН України (2011 р.), заслужений діяч науки і техніки України (2007 р.). У 2010 р. наукова громадськість Російської Федерації нагородила Віктора Миколайовича почесною медаллю імені академіка Г.В. Курдюмова «За видатні заслуги в галузі фізичного металознавства».

Свій ювілей Віктор Миколайович зустрічає у розквіті творчих сил, сповнений нових планів і задумів. Наукова громадськість, колеги, учні й друзі широко вітають Віктора Миколайовича із 60-річчям, зичать йому міцного здоров'я, щастя, нових творчих звершень.